

Ποιος τελικά γράφει την εθνική μας Ιστορία;

Γραφει ο Αντωνης Καρκαγιαννης/ karkagiannisant@ath.forthnet.gr

Την κωμωδία που ζήσαμε με το σχολικό βιβλίο της Στ' Δημοτικού, δεν τη ζούμε για πρώτη φορά. Ανάλογη παράσταση κωμωδίας ζήσαμε και στη δεκαετία του '60 με το εγχειρίδιο Ιστορίας του Καλοκαιρινού. Πριν από αυτήν, αλλά και μετά, είχαμε και άλλες παραστάσεις της ίδιας κωμωδίας.

Να παρατηρήσουμε πρώτα ότι οι κωμικές αυτές παραστάσεις αφορούν σχεδόν αποκλειστικά τα εγχειρίδια της Ιστορίας και δευτερευόντως τις τελευταίες δεκαετίες την ελληνική γλώσσα και τη διδασκαλία της. Δηλαδή τα εγχειρίδια μέσα από τα οποία διοχετεύεται στους μαθητές από την τρυφερή ηλικία των 11-12 ετών κάποια ιδεολογία ως εθνική ιδεολογία, που τελικά επιβάλλεται ως κρατική ιδεολογία, αναγκαστική για διδάσκοντες και διδασκόμενους.

Δεν θυμάμαι ποτέ να εγερθεί αμφισβήτηση και θόρυβος για οποιοδήποτε εγχειρίδιο θετικών επιστημών, για εγχειρίδιο μαθηματικών ή φυσικής. Μπορεί αυτά τα εγχειρίδια να είναι τα χειρότερα του κόσμου και εντελώς ακατάλληλα προκειμένου να διδαχθούν οι μικροί μαθητές τα μαθηματικά ή τη φυσική και φοβάμαι ότι πράγματι είναι, αν κρίνουμε από τις επιδόσεις των μαθητών στα μαθηματικά και τη φυσική. Κανένα πρόβλημα δεν απασχόλησε ποτέ κανέναν, κανέναν θόρυβος και καμιά «εθνική συνείδηση» δεν εξεγέρθηκε ποτέ. Τα μαθηματικά και η φυσική δεν θεωρούνται φορείς ιδεολογίας και άρα από τα μαθηματικά και τη φυσική δεν κινδυνεύει και δεν μπορεί να κινδυνεύει η κρατούσα «εθνική ιδεολογία»!

Μπορούμε συνεπώς να κοιμόμαστε ήσυχοι. Τα παιδιά μας θα βγουν από το σχολείο με μηδαμινά μαθηματικά και φυσική, αλλά... με αλώβητη την «εθνική συνείδηση»! Επιτρέψτε μου να πιστεύω ότι η αποδοτική διδασκαλία των θετικών επιστημών, όπως και όλων των άλλων επιστημών, είτε θεωρούνται φορείς ιδεολογίας είτε όχι, είναι ισχυρό στοιχείο του «νέου πατριωτισμού», της «νέας ιδεολογίας» στον σύγχρονο κόσμο.

Εγχειρίδιο - ιδεολογία

Το εγχειρίδιο της Ιστορίας οφείλει να είναι πιστό και να επαναλαμβάνει τα «εθνικά στερεότυπα» και κυρίως τη στερεότυπη «εθνική ρητορική». Οποιαδήποτε παρέκκλιση είναι... εθνικά απαράδεκτη και σχεδόν... προδοτική.

Ετσι, είναι περίπου προδοσία να πεις το κυπριακό ζήτημα. Πρέπει να πεις και να γράψεις το κυπριακό πρόβλημα. Εντούτοις, επί πενήντα και πλέον χρόνια, προσπαθούμε να πείσουμε την υπόλοιπη ανθρωπότητα ότι το Κυπριακό δεν είναι πρόβλημα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, αλλά διεθνές ζήτημα,

αρμοδιότητας του ΟΗΕ. Αλλά για τον Θεό, αγαπητοί ακαδημαϊκοί, ποια η αποχρώσα διαφορά ανάμεσα στο ζήτημα και το πρόβλημα που πρέπει ο δάσκαλος να διδάξει σε 11χρονους μαθητές; Μήπως από... εθνική εγρήγορση και ανησυχία γινόμαστε γραφικοί;

Και πού ακριβώς βρίσκεται η διαφορά ανάμεσα στο μονόχρωμο και δίχρωμο χάρτη της Κύπρου; Μήπως επιμένοντας στον μονόχρωμο χάρτη θέλουμε να κρύψουμε την τραγική σημερινή πραγματικότητα της διχοτόμησης της Κύπρου για την οποία και εμείς φέρουμε τραγικές ευθύνες; Μήπως αυτό θέλουμε να κρύψουμε από τους μαθητές και μήπως αυτό δεν είναι «αποκατάσταση» της Ιστορίας ή παραχάραξη της; Και μήπως, επίσης, είναι παραχάραξη της Ιστορίας αν γράψουμε ότι ο Κεμάλ ήταν ηγέτης του εθνικιστικού κινήματος της Τουρκίας; Όχι, αγαπητοί ακαδημαϊκοί, ο Κεμάλ αγωνίστηκε για να απωθήσει την εισβολή ξένων στρατευμάτων στην πατρίδα του, όπως και ο ελληνικός στρατός απώθησε το 1940 την εισβολή ξένων στρατευμάτων.

Ξεκινώντας αυτό το σημείωμα είχα ορκισθεί να μην αναφερθώ σε συγκεκριμένα σημεία του εγχειριδίου, τα οποία κρίθηκαν ως σφάλμα και... προδοσία. Δεν θεωρώ τον εαυτό μου αρμόδιο να πει αν το σφάλμα είναι ορθό ή η διόρθωση σφάλμα. Και το αντίστροφο. Όμως, τόσο τα σφάλματα όσο και οι διορθώσεις μου φάνηκαν τόσο ασήμαντες, σχεδόν αστείες, και τόσο δυσανάλογες με τον θόρυβο που έχει εγερθεί, ώστε να αισθάνομαι ότι προσβάλλεται η τρέχουσα λογική μου και μαζί με αυτήν η εθνική μου συνείδηση. Για τη χώρα στην οποία ζω και για το έθνος στο οποίο ανήκω συμβαίνει να έχω άλλες ιδέες, άλλα όνειρα και άλλες φιλοδοξίες. Όπως και πολλοί συμπολίτες.

Το επίσημο εγχειρίδιο ούτως ή άλλως είναι φορέας ιδεολογίας. Ποιας, όμως, ιδεολογίας; Η επανάληψη των «εθνικών στερεοτύπων» στη στερεότυπη ρητορική; Η επανάληψη ή η απάλειψη της λέξης «έπος» είναι αρκετή για να χαρακτηρίσει τον σεβασμό ή την παραχάραξη της Ιστορίας. Και είναι αυτό ιδεολογία; Φοβάμαι ότι κάποιοι μας δουλεύουν ασύστολα.

Η εθνική ιδεολογία που μας λείπει, ο πατριωτισμός που και αυτός μας λείπει, ο «νέος πατριωτισμός» που θα στηρίξει και θα υπερασπισθεί την αυθύπαρκτη ύπαρξή μας στο σύγχρονο κόσμο, είναι μια άλλη και μεγάλη υπόθεση που κάποτε πρέπει να τη συζητήσουμε και να μας απασχολήσει στα σοβαρά, ως κοινωνία και κράτος. Π.χ. δεν είμαστε πατριώτες και δεν έχουμε εθνική συνείδηση όταν καίμε τα δάση μας, καταπατούμε το καμένο έδαφος, κτίζουμε αυθαίρετα, όταν κλέβουμε το Δημόσιο, όταν μεταβάλλουμε τα πανεπιστήμια σε στάβλους και «τεκέδες», όταν έχουμε σαν εθνικό ιδεώδες την παρανομία και την αισχροκέρδεια μικρών και μεγάλων. Ο πατριωτισμός μας έμεινε στην εποχή της Μεγάλης Ιδέας. Δεν τον απαξιώνω. Αλλά έδωσε ό,τι έδωσε, αλλά βούλιαξε και αυτός συνωστιζόμενος στο λιμάνι της Σμύρνης. Χρειαζόμαστε ένα νέο και σύγχρονο πατριωτισμό και αυτόν οφείλουμε να διδάξουμε στους μαθητές. Δεν γίνεται, δεν μπορεί ο πατριωτισμός μας να περιορισθεί στα «εθνικά στερεότυπα» και στη ρητορική τους που σχεδόν πάντα αποτελούν προσχήματα ασύστολης πατριδοκαπηλίας.

Πριν από καιρό, κάποιος φίλος μου είπε ότι η κυβέρνηση κινδυνεύει να χάσει τις εκλογές όχι από τα ομόλογα αλλά από το εγχειρίδιο της Ιστορίας για την Στ΄ τάξη του Δημοτικού! Δεν τον πίστεψα, αλλά τώρα καταλαβαίνω ότι είχε δίκαιο. Αλλά όχι ακριβώς από το εγχειρίδιο. Από τον θόρυβο που ξεσηκώθηκε γύρω από το εγχειρίδιο, όπου ο πρώτος ρόλος ανήκει στην τηλεόραση, απ' όπου παρήλασαν όλοι οι αρμόδιοι και αναρμόδιοι. Και μίλησαν άλλοι μετά λόγου γνώσεως και άλλοι μετά λόγου παντελούς αγνοίας, ανευθυνότητας και σύγχυσης. Η υπουργός Παιδείας άρχισε να δέχεται πυρά από φίλους και αντιπάλους, ανάλογα με τα μικροκομματικά συμφέροντα της κάθε πλευράς. Της αξίζουν συγχαρητήρια, γιατί αντιστάθηκε όσο μπόρεσε να αντισταθεί.

Μετέωρο παραμένει ένα ερώτημα. Ποιος τελικά γράφει την εθνική μας ιστορία; Μέχρι τώρα νομίζαμε ότι τη γράφουν οι ιστορικοί. Πρέπει τώρα να πιστέψουμε ότι τη γράφουν τα τηλεπαράθυρα και το πολιτικό κόστος των κομμάτων;

Δημοσιεύτηκε στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5.8.2007